

# T A F E R E L L

VAN DE

OVERWINTERING DER HOLLANDERS

OP

N O V A Z E M B L A ,

IN DE JAREN 1596 EN 1597,

DOOR

H. TOLLENS, C. Z.,

UITGEGEVEN DOOR DE

HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VAN

*Fransje Kunsten en Wetenschappen.*

VIJFDE DRUK.

---

TE LEIDEN, BIJ

D. DU MORTIER EN ZOON.

1851.

*De herhaalde aanzoeken, van onderscheidene zijden aan de Hollandsche Maatschappij van Fraaije Kunsten en Wetenschappen gedaan, om het Dichterlijk TAPEREEL VAN DE OVERWINTERING DER HOLLANDERS OP NOVA ZEMBLA, IN DE JAREN 1596 EN 1597, van den Heer H. TOLLENS, G.Z., door de Maatschappij met haren gouden Eerpenning beloond, en uitmakende een gedeelte van het Vijfde Deel harer Werken, afzonderlijk uit te geven, hebben het Bestuur der Maatschappij doen besluiten om aan dit algemeen te kennen gegeven verlangen te voldoen, en de Uitgevers harer Werken daartoe te magtigen; in de veronderstelling van door deze afzonder-*

lijke en min kostbare uitgave van het meester-  
stuk van Neêrlands geliefden Zanger, mede te  
werken om hetzelfde, vooral door het gebruik,  
dat daarvan op de Scholen zou kunnen worden  
gemaakt, nog algemeener bekend, en alzoo van  
een uitgebreider nut te doen wezen.

Op last der Maatschappij voornoemd,

A. BEELOO.

*Algem. Secretaris.*

's GRAVENHAGE,

24 September, 1822.

# TAFEREEL

VAN DE

## OVERWINTERING DER HOLLANDERS

OP

### NOVA ZEMBLA,

IN DE JAREN 1596 EN 1597.

Nog hield het schriklijk pleit van dwang en vrijheid aan;  
Nog droeg der vaadren erf de Spaansche legervaan,  
En dronk om strijd het bloed van landzaat en van vreemden;  
De kneuzende oorlogsvracht beploegde Vlaandrens beemden.  
En Neêrlands weeke grond hijgde onder 't wigt van wee.  
Toch hield haar vlag zich op, en dekte land en zee,  
En staide in cete rond en de overwinning tegen.  
Kastelje kromp terug voor Maurits heldendegen,  
En de Ooster-indiaan, op Javaas kust begroet,  
Beverhtte Neêrlands vloot met 's werelds overvloed.

Europa zag, verbaasd, het rijzend wonder wasfen, —  
 Het omgekend kleinnood, verscholen in moerassen,  
 Uit wier en dras geweld; — dat, onbevlekt en schoon,  
 Welhaast als keurgesteent' zou vonklen aan haar kroon.  
 Reeds wendde Houtmans kiel, in Gamaas wed gedreven,  
 Door 't zog des Portugees, naar Bantams reë den steven;  
 Reeds grijpt Van Noord het roer, en stuurt zijn ranke vloot  
 Door Magellanes straat en om den wereldkloot.  
 Een ander stout bedrijf vangt Heemskerk aan te wagen!  
 Hij waakt zijn nachten door, doormijmert gansche dagen,  
 Doorkruist den aardbol, meet de zeeën, smelt ze in één:  
 Hij wil door 't ijzig Noord naar 't zingend Oosten heen.  
 Langs Nova Zemblaas kust, in storm en sneeuw verloren,  
 Wil hij naar China voort en d'Indus op gaan sporen;  
 En, zoo dit pad besta door 't eeuwenhengend ijs,  
 Hij wil dat Nederlands vlag Eurcop den doortogt wijz'.  
 De klokke Rijk wil meê en met hem zamenspannen:  
 Twee bodems zijn genoeg en luttel wakkre mannen!  
 Het onverfaagd besluit gaat zonder wanklen voort:  
 Twee bodems zijn gereed, met vakkre volk aan boord.  
 De schrandre Barends zelf zal Heemskerks roer bestieren:  
 Hij, rustig in 't gevaar, wat stormen om hem gieren,  
 Hij, grijs in kennis, jong in ijver, vast van ziel,  
 En zeeman in het hart, staat zeilreë op de kiel.  
 Zij smachten naar het uur, waarop zij henen snellen:  
 Het slaat; de kust stroomt vol en Tesfels duinen zwellen.

Het paalwerk is bevolkt, en boten zonder tal  
 Zijn op- en volgepropt, en roeijen af van wal.  
 't Vaarwel en 't afscheid joelt en schatert langs de stranden;  
 De mutsen zwieren rond in de opgestoken handen;  
 De doeken zwaaijen; groet en handkus, 't luid hoezee  
 Verzelt hun uijtogt langs het water en de reë.  
 Heel Neêrland zendt haar wensch ten hemel; opgetogen  
 Ziet zij haar kindren, voor hare eer ten kamp gevlogen,  
 Den weêrstand tarten, 't lot braveren, om, mischien,  
 Een' lauwer meerder aan haar lanwerkkroon te zien.  
 't Vangt aan, het kloek bedrijf, waar 't nakroost van zal spreken:  
 Men windt de kabels, hijscht de zeilen, wacht het teeken...  
 't Verschijnt: de lont strijkt neêr, het knappend kruid ontbrandt.  
 En 't losgedonderd schot wenschte heil aan 't vaderland.

Zet, zangster! zet dien togt op de aangedagen snaren;  
 Volg Neêrlands wimpel na langs de ongemeten baren;  
 Bezing het waagstuk, maal den uitslag, roer en streel,  
 En vall' u 't loon der kunst, een enkele traan, ten deel!

't Was of natuur verbood, den toelag door te drijven;  
 Zij wijst de schepen af, die wrevlig binnen blijven;  
 Uit deernis met de ramp, die 't opzet kosten zou,  
 Geeft zij hun regenwind voor de afgebeden kou.

Maar, vruchtloos is haar wenk op voogd en scheepsgezeller:  
 't Was Neêrland niet meer vreemd, natuur de wet te stellen  
 Bij 't opgekomen tij, met ongeduld verwacht,  
 Doorsnijden zij den vloed en glippen uit haar magt;  
 Zij zetten zeil bij zeil, en zijn op zee verdwenen,  
 En honden Noordwaarts aan, naar Hitlands banken henen.  
 Gelijk het vlugtend wild, ontkomen langs het veld,  
 Zoo reppen zij zich voort, de teugels uitgesneld.  
 Helas! waar vlugt gij heen, verdoolden? wendt den steven!  
 Keert weêr, naar de oorden weêr, voor 't gapend graf begeven!  
 Ziet, ziet! uw wimpel, die zich uitstrekt in de lucht,  
 Wijst u naar de evers weêr, die gij te roekloos vlugt;  
 Het grimmig Noorden, dat gij opzoekt, zendt zijn vlagen  
 Uw kielen regen, in de worstling lek geslagen;  
 Uw bodems barsten, tuig en stengen storten neêr;  
 De masten zwiepen met de zeilen heen en weêr;  
 De deelen scheuren; 'troer ontwingt zich aan uw handen...  
 Keert weêr, verdoolden! keert, en zoekt de ontweken stranden!  
 De dood steekt de armen tijt de golven naar u op...!  
 Vergeefst hun moed honds stand, al stijgt hun nood ten top;  
 Zij siagen verder, trots de vlagen, trots de vlooden. —  
 Maar, de onverbeden storm verdubbelt zich in 't woeden,  
 Verzaamt zijn krachten, loeit van gramfchap, buldert aan,  
 En grijpt de kielen vast, die tergend hem weêrstaan:  
 Hij bonst ze tegen een, dat romp en opstal kraken;  
 Ploft ze in den afgrond neêr, die ze opvangt in de kaken:

Zweept ze, als in warling, uit den draafzolk weêr omhoog,  
 Et werpt ze van elkaar — elkandren uit het oog.  
 Waarheen? waar doolt gij heen, gescheiden reisgezellen!  
 Wat kruist gij d'ontrek rond, om weêr tot een te snellen?  
 Wat blinkt gij d'afstand door, langs elke windfreesk heen?  
 Gij ziet het kokend schuim en 't vliegend zwerf alleen.  
 „Ja!” roept de wakkre Rijk, voor 't eerst van schrik verschoten:  
 „'t Is uit! gij vindt uw graf, rampzaalge togtgenooten!  
 „Gij zijt uw' Heemskerk kwijt, o Neêrland! Al te wreed  
 „Bezuurt gij 't jongst vaarwel en wint voor lauwrn leed. —  
 „Komt, makkers! gindsche kust zet ons een wijkplaats open;  
 't Ontredderd schip hersteld en derwaarts ingeloopt!  
 Besparen wij voor 't minst, bij 't nooit vergeed gemis,  
 „Wat Neêrland in onszelf' nog niet ontnomen is.”  
 Hij sprak; zij snellen voort en wischen zwijgend de oogen.  
 „Nu is mijn laatste hoop (barst Heemskerk uit) vervlogen:  
 „Zoo ver ik zoek en staar, waarheen ik wende of keer,  
 „Ik zie van Rijk geen spoor, geen mast of wimpel meer:  
 „Mijn vrienden! 't is gedaan: de zee verzwolg hen allen! —  
 „Neen, veegt den traan niet weg, die uit uw oog wil vallen:  
 „Niet laffer is de held, die menschlijk is van aard:  
 „Weênt, mannen! — Broeders, rust: gij zijt die tranen waard!  
 „Maar, makkers! beurt het hoofd uit d'aandrang der ellende  
 „Ziet waar de storm ons sloeg, in 't eindlijk gunstig wenden  
 „Wij zijn de Noordkaap langs, en zien het ijs alreê,  
 „Dat opkruist voor den baag en ondrijft door de zee!

„Wij zijn het pad nabij, ontsloten door niet eenen!

„Komt! naar het Oosten! door de schotfen! opwaarts henen!

„De zege wacht ons! viert de schoten! Kindren, moed!”

Zijn onverschrokken taal zet aller ziel in gloed.

Zij grijpen d'arbeid aan met krachtgegeven spieren,

En slaan de reven weg en gaan de schoten vieren,

En vliegen voorwaarts, fel en korsten stuk en door.

De hagel klettert neêr, de sneeuwjagt stuift hun voor;

Een mist omvangt hen; de ijzel kleeft zich aan hun lompen:

Zij zeilen voorwaarts, door de schotfen, door de klompen.

De kegels stollen aan den wrimpel en den mast;

De voeten vriezen in het glibbrig gangboord vast;

Het roer beweegt niet; touw en tuig wil heen noch weder

Zij worstlen voorwaarts; rijzen beurtlings, plompen neder;

Slaan loef- en lijwaarts om, aan duizend nooden prijs,

En woelen voort, en voort — en schieten vast in 't ijs.

Waar zijn zij? 't graauwe zwerk hangt loodzwaar naar beneden;

Hier zit natuur in rouw, den doodstooi om de leden.

't Is alles leêg, en stil, en onbezield, en naar.

Alleen een enkle meeuw vliegt hongrig hier en daar;

Alleen een enkle klip, nog uit de sneeuw geheven,

Vertoont een' valen den, die loover heeft noch leven;

Alleen een zware klomp, die op de scherven kruit,

Heeft in dit zwijgend graf een donderdof geluid:

Verschriklijk dreunt die toon  
het siddrend volk in de ooren:

't Gevreesd gevaarte naakt,

dat ze in de verte hooren;

Het naakt;— verdelgend en

verbreedend giert het aen,

En spat de brokken weg, die 't

in zijn' loop weêrstaan.

Ontzettend is zijn kracht,

zijn razen en zijn rollen;

't Sleept schuim en golven naê,

die om zijn konsten stollen:

Het stuift den rukwind voor,

die 't najaagt wat hij kan,

En alles bonst, en dreunt, en

klotst, en scheurt en van.

Het naakt;— en ieder knielt en

stort zijn jongste bede ...

Het schaapt de kiel voorbij,

maar neemt de spaanders mede

En tuimelt verder heen, tot

uit het oor en 't oog.

Doch schriklijk slaat de zee

en 't splijtend ijs omhoog;

't Woelt alles, alles werkt,

het water en de schotfen:

Zij klemmen 't schip tot een,

in 't vreeslijk tegenbasen,

En slaan in eenen schok,

met daverend gerucht,

Den spiegel in het ijs, den

steven in de lucht.

't Kraakt alles, alles barst en  
ligt uiteen gewrongen.  
De bootsliên storten neêr,  
in 't schokken zaamgedrongen,  
En vatten riem en reep en  
grijpen lijn en koord,  
En woelen uit elkaâr en slingren  
over boord.

De schrik hecht wieken aan  
hun voeten, aan hun leden;  
Zij vliegen over 't ijs, door  
niemand nog betreden;  
Zij waden door de sneeuw,  
die nog geen voetzool droeg,  
En weten niet waarheen noch  
waar de schrik hen joeg.  
O heul in zoo veel ramp,  
met luide vreugd vernomen!  
Ginds steekt een landtong uit!  
zij naadren haar! zij komen!  
Als aan den dood ontsneld,  
die op hun hielen jaagt,  
Verdubbên zij hun vlugt,  
nu hun een wijkplaats daagt.  
Langs rotsen, torenhoog,  
en lijnregt opgespleten,  
Ontsluiten zij hun pad door  
de ingescheurde retên;  
Genaken, ijlen aan,  
beklimmen rots en zoom,  
En Nova Zemblaas kust draagten  
mensen op haar' boôm.

Hier heeft de wintervorst  
zijn' zetel opgeslagen;  
Hier is zijn erf, zijn rijk!  
hier zijn geen lentedagen.  
't Van ver genaderd licht,  
dat door den nevel schiet,  
Moog' lekken aan de sneeuw,  
maar deert den ijsklomp niet.  
Een eeuwig graauwe lucht weegt  
drukkende op de stranden;  
Hier houdt geen sterfling tuit;  
hier komt geen Noorman landen;  
Geen andere plek op aard',  
hoe karig ook bedeed,  
Is zoo ellendig naakt,  
zoo arm aan groei en teelt.  
Hier is de grond versteend,  
om nimmermeer te ontdooyen;  
't Zijn vlokken, anders niet,  
wat hier de wolken strooyen;  
Het doodlijk wit alleen,  
dat op den omtrek kleeft,  
Is 't onverwisseld kleed,  
dat hier de schepping heeft.

't Zijn klippen van rondom,  
 zoo ver de blikken snellen,  
 't Zijn rotsen louter ijs,  
 die aaklig over hellen,  
 Die, van den vloed doorknaagd  
 en door den wind getraakt,  
 Den dood bedreigen aan den  
 eersten, die hen naakt.  
 Die daar 't ongestuvig oord,  
 van 't menschedom afgesloten,  
 Den boom, dien Heemskerk drukt  
 met al zijn togtgenooten,

Den

angevuld op 6 okt. 1979  
 te Delft door A.J. Nienhuis.

Den onbezochten grond, waarop hij bidt en knielt,  
 En de Almagt vurig dankt, die al zijn volk behield.  
 Hij rijst, omdat hen in vervoering; slaat zijn oogen  
 d'Onmeetbren afstand door, zoo ver zij reiken mogen,  
 En siddert. Alles heeft hij d'aanblik op dit oord.  
 Nogtans de nacht daalt neer en drijft hen verder voort,  
 En jaagt hen landwaarts in, opdat ze aan schuilplaats komen:  
 Maar nergens staat een hut, maar nergens groenjen boomen.  
 De naakte grond alleen, in 't hart verstaald en stijf,  
 Biedt hen een rustbed aan voor 't afgetobde lijf.  
 Bij elken verdren tred klopt ieders boezem langer.  
 Geen enkele star breekt door; zij zien elkaar niet langer:  
 Hun knieën knikken; de een na d'ander zijgt ter neer;  
 Zij zijgen allen; wenden 't ligchaam heen en weder;  
 Verschikken 't magteloos hoofd, dat ze op de handen strekken,  
 En laten door de sneeuw, die nederstuift, zich de kien.  
 Helaas, de slaap is kort, die 't matte lijf bekreijpt:  
 Ginds snuffelt de ijsbeer rond, die telkens nader sluipr,  
 En vreemden roofbaat riekt, en vlamt in de ingewanden.  
 Hij haakt, ontdekt zijn prooi, steekt nagels uit en tanden,  
 En kiest zijn offer, grijpt het aan met klauw en tand.  
 En scheurt een' hunner uit hun midden naar zijn gaten.  
 Zij rillen uit den slaap, als van een droom verschokken,  
 En staren rond: de nacht is ruw, de maan betrokken.  
 Zij zoeken tastend om naar 't kermen van 't gerucht...  
 Maar spoedig zwijgt het stil en eindigt in een' zuet.

„Wu scholen zij bijeen en scharen zich te zamen,  
 En roepen allen op, bij 't noemen van de namen,  
 Maar misfen eenen. De angst valt doodskil op hen neêr.  
 Zij leggen 't matte hoofd op d'ijzren grond niet weêr,  
 Maar staan en waken; amen naauwlijks; luistren, zwijgen.  
 Nog is de morgen ver, waarnaar zij angstig hijgen;  
 De lange nacht is traag, en sleept zich langs' zijn baan  
 En rekt zijn uren uit. Zij tintlen daar zij staan;  
 De kou bevangt hen, maar zij voeren noch bewegen.  
 Toch eadlijk glimt een straal in 't ver verschiet hun tegen;  
 De lucht wordt dunner; 't graauw is bleeker, 't licht komt door...  
 Zij zien hun makkers lot in 't lang-gesleurde spoor:  
 De Gessellen bloed liet in de sneeuw zijn vlekken steken!  
 Zij huivren bij 't gezigt en liddren en verbleeken,  
 En vlieden wegwaerts naar het strand, dat hen ontving.  
 Zij zien 't gebrilzeld schip, dat in het ijs verging:  
 Zij zien de onaacbre zee, ter halver weg bevrozen.  
 En staren op het land, dat zij ter schuilplaats kozen!  
 De wanhoop geeft zich lucht in uitgelaten smert. —  
 Doch Baren ds blijft bedaard en spreekt han moed in 't hart:  
 „Ja, maar en! 't lot is bang: men denk' hier aan geen keeren;  
 „Dit oogenblik zal nog den nood vermedren:  
 „De winter is nabij: God weet hoe streng, hoe koud!...  
 „Maar de Almagt ziet ons aan, waar ons geen mensch aanschouwt.  
 „Komt, in die hoop getreest, de hand aan 't werk geslagen!  
 „Den leestogt, die ons rest, het scheepshol uitgedragen:

„ God

„God geve, dat hij strekk' tot ons een uitkomst wacht:  
 „De boot van 't ijs gesleept en hier aan wal gebragt:  
 „God geef', dat ze eenmaal ons te sta zal mogen komen!  
 „Geweer en kruid verzaamd; de zeilen afgenomen;  
 „Houweel en bijl gezocht; wat redbaar is gered,  
 „En van 't gesloopte wrak een woning opgezet! (vent!  
 „Aan 't werk! de nood wil spoed! komt, makkers! 't geldt ons le-  
 Hij dringt zich voor hen uit, en gaat hun 't voorbeeld geven,  
 En rept zich over 't ijs en wuift hen op zijn spoor.  
 't Vliegt alles weêr naar boord en stuift elkander voor,  
 En vindt de kiel ontbloot en op een kiip geschoven,  
 Maar klimt van ondren op, en klantert voort naar boven,  
 En kruipt de gaten door, en grijpt de handbijl vast,  
 En de eerste slag valt neêr op d'ingekloofden mast.

't Was schriklijk ruw en koud; de scherpe hagels vlogen;  
 De losgewaaide sneeuw stuift rondom hun in de oogen  
 En vriest aan 't bibbrend lijf; de kiel wiegt heen en weêr.  
 Zij nijgen van den storm en rusten keer op keer,  
 En halen vrouw en kind voor de afgedwaalde zinnen;  
 Maar 't zweepen van de kou doet d'arbeid weêr beginnen.  
 Dees draagt den leestogt uit en rolt het fust van boord,  
 Of zeult de balen weg, of sleept de kisten voort;  
 Die brengt het huisraad op, of gadert kruid en wapen,  
 En pakt de korven vol met wat hij zaam mag rapen:

„ Weet

Weér andren schuren over 't ijs de boot naar land.  
 Nu Dees timmren sleden vast, en schuiven voort langs strand,  
 En En dolen mijlen ver, en halen stam en boomen,  
 M In 't water neêrgewaaid, van elders afgekomen,  
 Z En hier in 't ijs gekneld met wortelstruik en al.  
 M Zij keeren met hun vracht, en staaplen ze op den wal,  
 N En trekken heen en weér en tasfen hoop op hoopen  
 I Bij de afbraak van het schip, dat ginds hun makkers slopen.  
 T De spaanders vliegen van den romp af, wijd en zijd;  
 D De voorraad meerdert en verdubbelt nog de vlijt;  
 T Alleen de bange nacht dwingt d'arbeid weér te staken.  
 D Zij slapen in het hol en staan om heurt te waken,  
 Z En reppen weér de bijl, als de eerste schemer gloort:  
 Z Zoo gaat het dag aan dag in zuren arbeid voort.  
 E Het schip kort in, de bouwstof groeit, de sleden snellen;  
 Z Het strand is vol gehoopt van 't slopen en het vellen;  
 E De laatste toevoer is ontladen en vergaard. —  
 B Nu vat men schop en spa, en schept de sneeuw van de aard,  
 D En bakent d'ontrek af, waarin men 't huis zal bouwen,  
 D En rekent na, en meet. De lijn wordt uitgehoden,  
 De paal wordt aangebragt; de slegge rijst en raakt,  
 En de eerste sliet breekt in, dat strand en ijskorst kraakt.

Nu klinkt de hamerslag, dat rots en reé 't herhalen;  
 Nu snijdt de zaag door 't hout; de disfel punt de palen;

De stijlen rijzen in de ropdte lijnregt op;  
 De sparren sluiten zich van boven top aan top;  
 De bindten hechten en vereenen 't rank gevaarte:  
 't Groeit uit hun handen aan en wint in kracht en zwaarte.  
 Het snurpen van de vorst, die telkens feller woedt,  
 Jagt vuist en hamer voort met dubbele drift en spoed;  
 't Geraas vermengt zich met het huilen van de vlagen:  
 Zoo gaat het dag aan dag met onverpoosde slagen.  
 De planken klimmen langs de stijlen uit den grond;  
 De teerkwast wrijft en zoekt naar reet en naden rond;  
 De scheepsplecht rijst omhoog, om 't open dak te sluiten;  
 Een sneeuwden meiboom steekt bevrozen zich naar buiten;  
 Een bodemlooze ton bedekt de ruwe schouw;  
 De hangmat slingert aan de balken van 't gebouw;  
 De zeilen dubbel en behangen 't hout met linnen;  
 Men draagt de buisters in en kist en korven binnen;  
 Verdeelt en rangschikt bank en huisraad langs den wand,  
 En 't schip staat in een hut herschappen op het land.

Maar, naauw was de eerste nacht in 't nieuw verblijf gesleten,  
 Naauw kwam de trage dag, zijn uur en tijd vergeten,  
 Met loomer schreden weér, of, bij den eersten blik,  
 Stolt hun het bloed om 't hart van onverwachten schrik.  
 Een aantal beeren, van den honger opgestooten,  
 Belegert hen in 't huis en houdt hen ingesloten,

En rekt zich, snuivend langs de planken, regt-op uit.  
 Zij lekken zich den muil en reiken naar den buit.  
 Het volk is raadloos en dringt fiddrend zich te zamen,  
 En spoort geen redding op in 't wikken en beramen,  
 En speelt in 't naedrend uur zich d'ijsfelijkten dood.  
 Maar Barends blijft bedaard in d'aangedrongen nood.  
 „Komt!” roept hij, „makkers, komt! den vijand aangevallen,  
 „Verdreven of vernield, bestreden met ons allen!  
 „Wij hebben kruid en lood en jagtroer en geweer:  
 „Komt! stijgen we op het dak, en schieten wij hem neer!”  
 Hij zegt, en geeft zich op, en breekt de planken open,  
 En alles snelt hem na, langs spar en bind gekropen,  
 En schrijdt zich om de nok, en zit den schoorsteen rond.  
 't Gedierte grint hen aan en schuimbekt van den grond,  
 En spant de klauwen uit mer uitgehongerd smachten,  
 Daar brandt het eerste schot hen schriklijk door de vachten;  
 Een tweede knalt, een derde volgt; het vuur en 't kruid  
 Jaagt schroot en kogel uit de tromp hun in de huid,  
 En 't vliegend lood vermaakt hun schenkels en hun schoften.  
 Zij vlugten in der ijl en stromplen naar hun kroften,  
 Van de ongekende pijn en 't vlijmend wee verwoed;  
 Maar 't meerendeel stort neêr en stuiptrekt in zijn bloed.  
 Nu ijlt het volk onlaag en komt naar buiten snellen,  
 En maakt de monsters af, en stroopt de ruige vellen  
 Van 't log en rookend vleesch, en warmt zich aan den damp,  
 En gaart het smeer en 't vet tot brandstof voor de lamp.

Zij spannen hier en ginds, aan staken en aan bogen,  
 De vochte huiden uit, om ze in den wind te droogen,  
 En als een lauverkrans, geplukt op 't veld van eer,  
 Siert hen de bonte muts, genaaid van 't ruige leer.

Maar langer heerscht de nacht en graauwer zijn de dagen,  
 En bleeker wordt het licht en ruwer nog de vlagen;  
 De telkens feller kou, die doordringt tot den haard,  
 Kort reeds de brandstof in, bij 't bouwen uitgespaard.  
 Zij tijgen weêr aan 't werk, en schuiven weêr de sleden  
 Den barren oever langs, met pelzen om de leden,  
 En zoeken, uren wijd, naar drijfhout langs de zee,  
 En hakken 't uit het ijs, en zeulen 't op de sled.  
 Soms is de dag voorbij — alreeds de nacht aan 't dalen,  
 Gedurig vóór zijn tijd, eer dat ze 't huis weêr halen;  
 Dan dolen ze om en rond, met telkens schuwer tred,  
 Tot dat zij 't lamplicht zien, als baken uitgezet.  
 Soms schiet een ijsbeer toe, voor dat zij 't jagtroer grepen,  
 En valt den achterste aan, het nekbeen ingenepen,  
 En sleurt hem mede, dunt de manschap, en verhaalt  
 Hun krijgskunst op zijn prooi, die 't met den dood betaalt.  
 Soms doen de mist, de sneeuw, de stormen, die er jagen,  
 Hen bibbren van de kou, bij 't hakken en het zagen,  
 En dringen door in 't bloed, en vriezen 't ligchaam stijf,  
 En stollen elken damp, tot zelfs het zweet aan 't lijf.

Dan baat er bont noch wol, hoe dik en digt zij 't knoopen;  
 Dan zwelt het duislig hoofd, het strakke vel springt open,  
 En de adem uit de long, die zich met pijn ontlast,  
 Zet zich tot ijs en rijp aan baard en lippen vaat;  
 Dan ijlt het volk in huis, en sluit de ruwe deuren,  
 Schuift al de kleppen digt, stopt lompen in de scheuren,  
 En hoopt het haardvuur op, of klimt de hangmat in,  
 En wentelt zich in 't bont, maar tintelt niet te min.  
 De heete moutwijn stremt, hoe fel en sterk zij stoken;  
 De wanden zijn berijpt, al zien ze zwart van 't rooken;  
 En de ingedragen sneeuw, die aan hun hoosblok zit,  
 Valt op de vuurplaat af, maar blijft er droog en wit.

Nog kouder wordt de lucht, nog guurder zijn de nachten;  
 Nog vroeger wijkt de dag, die langer zich laat wachten;  
 Nog trager klimt het licht en daalt te sneller neer...  
 Maar eindelijk zinkt het weg en rijst op nieuw niet weer.  
 Het volk ziet angstig rond; de lamp heeft uitgeschenen,  
 Een tweede pit verteert... 't is duister om hen henen,  
 't Is buiten enkel nacht. Zij zitten stil en stom  
 En zien elkander aan... de dag komt niet weêrom.  
 't Is of de wijde hut, haar grondvest ingeschoten,  
 Verkeerd is in een graf, van rondom digtgesloten;  
 't Is of natuur bezwijmt en, stervende in d'orkaan,  
 Weêr tot een bajert is ontbonden en vergaan.

Doch, als de nevel scheurt, van rondom zaangetrokken,  
 Als weêr de jagtsneeuw dunt, zoo digtgezaaid van vlokken,  
 Schijnt de opgestegen maan, met regtgeschoten blik,  
 Van uit haar toppunt neêr op dit verblijf van schrik.  
 Geen morgen drijft haar weg, geen middag dooft haar luister;  
 Zij houdt haar zetel in en dringt zich door het duister,  
 En worstelt met den damp, in onbeslisten strijd:  
 Maar de uitgebluschte zon blijft licht en leven kwijt:  
 De schrandre Barends zucht: „Ja,” zegt hij, „lorgezellen!  
 „Ik heb dien slag gevreesd — sinds lang hem aan zien snellen!  
 „'t Verschijsfel, dat u treft, en aller ziel vervaart,  
 „Is de eigenschap der Pool aan deze grens van de aard.  
 „Ja, lang nog, maanden lang, zal deze nacht nog duren!  
 „Wie weet hoe streng hij nijpt! hoe vele kruipende uren!  
 „Hoe ver het licht nog deinst, eer 't opklimt in 't verschiet!...  
 „God weet het, Hij alleen, wie onzer 't wederziet.  
 „Doch, schent zijn magt niet aan door raadloos jammerklagen:  
 „Geeft in zijn handen 't op: van daar kan redding dagen!  
 „Ziet! de opgekomen maan, die neêrblikt op ons leed,  
 „Tuigt u zijn liefde, die ook hier ons niet vergeet.  
 „Weldadig zal dat licht ons treurig pad bestralen,  
 „De nevelklompen door, die om deez' uithoek dwalen;  
 „'t Zal ons verzellen en getrouw zijn in 't gevaar,  
 „Tot weêr de zon ontwaakt en weêr de hoop met haar.”  
 Hij zweeg, en alles zweeg, en zat in rouw verzonken,  
 En zag weemoedig neêr in de opgestookte vonken,

Of drong een traan terug, die opwelde in het oog,  
 Of slaakte een diepen zucht, die naar hun haardsteê vloog.  
 Zij zien de toekomst in, en siddren die te kennen,  
 En uur aan uur vervliegt, eer ze aan het schrikbeeld wennen.  
 Toch eischt de hooger nood beleid en zorg te meer:  
 Zij zien den leestogt na, herzien hem keer op keer;  
 Bepenzin voor hoe lang, bereeknen voor hoe velen,  
 En stellen vast rantsoen, om daaglijks uit te deelen,  
 De brand wordt afgepast bij luttel tal en maat;  
 De dunne pit gesplitst, eer ze in de lamppijp gaat;  
 De korlen zout geteld en 't zuivel voorgemeten:  
 Zoo wordt hun nood gerekt en 't harde brood gegeten.  
 Maar de eensgezindheid blijft, al dringt zich de armoê in:  
 Een onbevolen tucht regeert het gansch gezin,  
 En zuinigheid houdt huis, naar Hollands oude zeden:  
 Geen kruimel wordt verspild, geen spaander wordt vertreden.  
 Des feestdaags, anders niet, wordt uit het zilte nat  
 Het bruine vleesch gescheurd, dat vastvroor in het vat:  
 Dan dekt de ketel 't vuur, waar zij zich rond om scharen,  
 En hunkren naar den disch, en in den wasem staren.  
 Maar, eerst den dag gevierd en God den Heer geloofd!  
 Zij slaan den bijbel op, ontblooten allen 't hoofd;  
 Een hunner, beurt om beurt, met eerbied opgerezen,  
 Staat uit Gods heilig woord een roerend stuk te lezen;  
 Of aller ziel en zang smelt luidkeels zich ineen,  
 En Nova Zembla hoort de psalmen van Datheen.

Doch 's avonds dringt de vreugd door al de zorg naar binnen;  
 Dan bannen zij 't verdriet, verzetten zich de zinnen;  
 Ontdooijen zich den wijn, en grijpen naar de kruik,  
 En klinken met den kroes, naar vaderlandsch gebruik.  
 Dan wordt een voller teug, met milder hand geschonken,  
 Voor minnares en maag, voor vrouw en kind gedronken;  
 En mengt zich ook een traan met d'ingegoten wijn,  
 Dat doet hun harten goed, rampzaalgen als ze zijn!  
 Een hunner hijgt naar lucht: zijn makkers moeten 't weten,  
 Hoe lief zijn vrouw hem heeft, hoe al zijn kindren heeten;  
 Hoe bang hem 't scheiden valt, bij elk vertrek naar boord,  
 Als ze in zijn armen hangt en in haar tranen smoorst;  
 Hoe de oudste knaap hem lijkt, en, schoon pas zeven jaren,  
 Reeds plaagt, bij elke reis, om met hem meê te varen,  
 En hoe zijn droeve vrouw, terwijl de jongen smeekt,  
 Den lach geen meester is, die door haar tranen breekt;  
 Hoe bij het laatst vaarwel, zoo zuur hun opgebroken,  
 De zuigling aan haar borst, met de armpjes uitgestoken,  
 Hem nareikte om een kus en toeriep honderd keer...  
 Hier houdt de spreker stil: hij snikt; hij kan niet meer.

Een ander, minder week, en niet zoo ligt aan 't weenen,  
 Schudt midderwijl de kaart of rammelt met de steenen,  
 En daagt de makkers bij 't verkeerbord aan zijn zij':  
 Het lokaas trekt hen aan: zij schuiven nader bij,  
 En wagen eens een kans, of strooijen, zonder sparen,  
 Den vollen buidel leêg, dien zij vergeefs bewaren.

Een derde breit of knoopt, en houdt zijn plaats bij 't vuur,  
 En denkt zijn reizen na, en 's levens zoet en zuur,  
 Maar drijft de mijmring weg, en blijft op God vertrouwen,  
 En heft zijn landslied aan, 't Wilhelmus van Nassouwen,  
 Of zingt van Maurits moed, en hoe zijn kriegsbeleid  
 Breda door list verwint en Hulst door dapperheid.  
 Zoo komt men d'avond door, zoo wisslen zich de weken,  
 Maar de eigen nacht houdt aan, hoe menigmaal verstreken,  
 En geeft zijn beurt niet op. Zij zien des ochtends rond,  
 Maar altoos d'eigen nacht in elken morgenfond. —

Soms schiet een wondre glans, een digte vloed van stralen,  
 Zich spiegelend in de sneeuw, langs klippen en langs dalen,  
 En kleurt den hemel rood, en gloeit hen in 't gezigt,  
 En voert hun geest omhoog: het is het Noorderlicht.  
 Nu zien zij 't siddrend aan, en bloedrood opwaarts klimmen:  
 Zij spellen wee; — dan danst en speelt het aan de kimmen,  
 En schept hun vreugde in 't hart, zoo min aan vreugd gewoon!  
 Maar meestal blinkt dat licht verblindend grootsch en schoon.  
 Nu daagt het heerlijk op, in cirkelronde kringen  
 En regenbogen, die zich vormen en verdringen,  
 Waaruit een tintlend vuur, van alle verw en gloed,  
 In zuilen aftroomt, schuimt, en alles vonklen doet.  
 Dan zijn het bergen gouds, die bliksemflitsen schieten,  
 Of solferzeeën, die haar springvloed overgieten,  
 Of kolken louter licht, waaruit een laaije brand  
 Van vlammend purper stijgt en borlend diamant.

Dan knapt en kraakt het, spat in sprankels heen en weder,  
 En sist als pulver; zijgt in vonken lijnregt neder;  
 Vernieuwt zijn glans, hervat zijn luister; vlamt en vliedt,  
 En biddend zinkt hij leër, die 't prachtig vuurwerk ziet.

Nog traden ze uit de hut om 't wonder aan te schouwen,  
 De starren gá te slaan, de leden rap te houen,  
 En brand te sprokklen, in den maanschijn, langs het meir:  
 Maar eindlijk, 't is te koud: geen hunner waagt het weer.  
 De nevel stolt en vriest tot hagelgruis te zamen;  
 De lucht wordt ijs, 't is niets dan ijzel wat zij ámen;  
 Het lenig leër verfteent, het zachte vilt versijft:  
 Geen neêrgeflagen kwik, die feller koude schrijft!  
 Reeds staat de scheepsklok stil, verlamd van radertanden;  
 Reeds keert men 't zandglas om, gewrocht door Barends handen,  
 Opdat het slepend uur, al trager dan het plagt,  
 Niet tweemaal zij geteld in d'eindeloozen nacht.  
 Reeds wordt de lamp gespaard, vergeten aan te steken,  
 Opdat men de olie rekk', die eerlang zal ontbreken:  
 Dan zit het volk bedrukt, stilzwijgend om den haard,  
 En hoort den stormwind aan, die door den schoorsteen vaart.  
 De jagsneeuw drijft terug, wie de oogen slaat naar buiten,  
 En stuift de luiken digt, zoo ras zij ze opensluiten,  
 En grendelt ze in de hut, verduft en vuns van lucht. —

Nu zit de beer in 't hol en is de kou ontvlugt;

Nu komt de vos in plaats, en snuffelt langs de wanden  
 De woning rond, en knaagt de planken met de tanden,  
 En knabbelt door het dak, gedurig meerder stout.  
 Maar 't afgerigte volk steekt stropen door het hout,  
 En hangt er lokaas in, en haalt ze toe van binnen,  
 En dist het wildbruid op, dat ze in de strikken winnen.

Die toevoer komt hun wél, terwijl de leefstogt kort!

Maar ook de brand raakt op, hoe kouder 't buiten wordt;  
 Het hout sinkt weg; een handvol steenkool, die hun restte,  
 Nog voor het laatst bespaard, viel nu den haard ten beste,  
 En werd tot asch verteerd, tot stof allengs verfloekt. —

Eens had men, 's avonds laat, het vuur in gloed gepookt,  
 De fintels opgeschept, den schoorsteen dicht geschoven,  
 Om eens in 't bed zich regt te koestren en te stoven:  
 Nu klimmen ze in de kooi en strekken 't lijf ter neer,  
 En hebben 't warm en wel en tintlen nu niet meer.  
 Maar de adem wordt beklemd, de polslag gaat verloren;  
 Beneveld klopt het hoofd; zij lijgen of ze smoren,  
 En slaauwen weg in zwijm, van droppels doodzweet nat.  
 Een hunner, nog bij tijds, springt duistig uit zijn mat,  
 En bonst de luiken stuk en rukt de haardklep open,  
 En laat den roge in huis, terwijl de wanden dropen.  
 De kou stuift in, en stolt den wafem weer tot ijs,  
 En kruipt de kooijen rond en vriest de tijken grijs,  
 En schudt de manschap op, in doodslaap weggezonden.  
 't Bedwelmd volk ontwaakt, vermoeid en zwijmeldronken,

En

En suizelt en bekomt, en ademt luid en zwaar,  
 En haalt weer lucht in 't hart. Zij huijeren van 't gevaar,  
 Van 't nog ontkomen graf, en leven 't Alvermogen,  
 Wiens wondre hand zich heeft ontslijdend voor hunne oogen,  
 En door de koude zelf, die hier verderft en doodt,  
 De sprankel heeft ontvlamd, die 't leven overzchoor.

Maar naauw 't gevaar ontsnapt, dat hen had aangevallen,  
 Gemaakt een nieuwe slag, die neêrploft op hen allen:  
 Hun toevingt in den nood en aller vriend en raad,  
 De wakkre Barends kwijst: zijn treurig sterfuur slaet.  
 Reeds had zijn zwakke hand, met mat en moeilijk beven,  
 Een rol papier gevuld en met hun ramp beschreven,  
 En 't ongefierd verhaal van hun mislukten togt  
 In ronden stijl gesteld, zoo kort en goed hij 't mogt.  
 Nu wenkt hij Heemskerk, grijpt zijn handen, poogt te spreken,  
 Maar stemt klanken uit, of blijft in snikken steken,  
 En reikt hem 't opstel toe, en wijst de plaats omhoog,  
 Waaraan hij 't hechten moet, waaraan men 't vinden moog',  
 Opdat de nancef weet, zoo ooit, in later jaren,  
 Een schip het eiland naakte en weer mogt huiswaars varen,  
 Wat bang en aaklig lot, te schriklijk ondergaan,  
 De vrucht was van een togt, voor Nederlands reem bestaan.  
 Nu gaart hij al zijn kracht, en bidt met brekende oogen,  
 Wie hunner 't wee ontkoom', wie ooit zou keeren mogen,

Dat

Dat hij zijn weduw groet', dat hij zijn dierbaar kroost  
 Des vaders zegen breng' en als een Christen troost';  
 Dat hij hen allen zegg', hoe teeder hem, in 't sterven,  
 Het brekend harte floeg voor die zijn hart moest derven;  
 Maar dat de hoop op God, die tot ons best besluit...  
 Hij knikte 't laatst vaarwel, en blies den adem uit.

Nu was de nood ten top, de ramp het hoogst gesteget:  
 Daar lag hun raadsman neêr! zijn kille lippen zwegen!  
 Geen enkel woord van troost, dien hij zoo dikwijls sprak,  
 Ontging zijn bleeken mond, nu alle troost ontbrak.  
 Weemoedig zien zij neêr, het oog op 't lijk geslagen,  
 En vinden minder heul, hoe meer hun jammren vragen.  
 Reeds roept de koude haard om toevoer voor het vuur,  
 Reeds blijft de tafel leêg, al slaat het etensuur;  
 Reeds is het vat verstookt, waarin zij 't vleesch bewaarden.  
 Nog brak geen morgen aan, hoe ver en lang zij staarden;  
 Nog bleef het rondom nacht. De ellende groeit; de vrees  
 Verdubbelt met den nood, die elken morgen rees.  
 De hoop heeft uit; de wanhoop klimt; de dorre handen  
 Slaan wringend zich ineên; de kaken klappertanden;  
 De kou en de armoê flopen 't ligchaam met elkaâr.  
 Reeds zinkt er meer dan een naast Barends op de baar.  
 Reeds is het uur nabij, en 't uitzigt doet hen beven,  
 Dat een (wie zal het zijn?) al de andren overleven —

En

En eenzaam worstlen zal met nog geduchter nood.  
 Zij strekken de armen uit en bidden om den dood.  
 Reeds wordt het opzet rijp, o gruwel! reeds besloten,  
 Bij 't klimmen van 't gebrek om 't veege lijf te lozen!  
 Reeds stond de kroes gereed, die eerlang rond zou gaan...  
 God dank! daar gaat een vonk van 't sluimrend daglicht aan!  
 Zij zien het, twijfelen, rukken 't valluik heftig neder,  
 En staren... Ja, God dank! de morgen schemert weder,  
 De maan verbleekt, de starren deinzen! Heller glaas  
 Vloeit langzaam uit de kim, verheft zich naar den trans,  
 Verdunt de neevlen, luwt de koude, fust de vlagen.  
 De zon ontwaakt! het uur der uitkomst heeft gelagen!  
 De nacht verdwijnt, schoon nog onwillig, loom van tred.  
 Zij barsten juichend uit, en staamlen hun gebed,  
 En ijlen naar de deur, en wringen ze uit de naven...  
 Maar vinden 't gansche huis in digte sneeuw begraven,  
 Bedolven tot de nok, bedekt langs elken kant.  
 Zij nemen kort besluit, de schepspade in de hand,  
 En oopen zich een weg, zoo snel hun krachten 't gunnen,  
 En woelen door den klomp en slechten wat zij kunnen.  
 Zij winnen voet voor voet, in 't baaknen van het pad,  
 En talen naar geen rust, al hangen de armen mat,  
 Al steent het hijgend lijf en draagt zich naauwlijks zelve;  
 Zij moeten thans hun graf — of zich een uitkomst delven!  
 't Verschilt niet, of gebrek of arbeid doe vergaan!  
 De laatste kans beproefd! Zij houden moedig aan,

-En

Dai En naken uur aan uur het doel, waarop zij hopen,  
 Des De boot, hun laatste heul. Het pad er heen gaat open!  
 Dai Zij vinden 't rank gevaart', waaraan hun uitzigt hing,  
 Het En wenden 't uit de sneeuw, waarin het half verging;  
 Ma Zij boeijen 't vaartuig op, herstellen en kalfaten,  
 Hij En breken af van 't huis, wat aan de schuit mag baten,  
 En reppen weêr de vuist, hoe uitgeput van kracht.  
 Zij brengen 't luttel broods (helaas, te ligt een vracht!)  
 Nu In de opgetrigde sloep, die ze op de schotfen strijken,  
 Dai En zeggen 't huis vaarwel; begraven nog hun lijken...  
 Ger Neen! de ijzerharde grond vergunt hier zelfs geen graf:  
 On Zij werpen ze in een kloof, een diepe rotskloof af,  
 We En spreiden er van sneeuw een doodskleed over henen;  
 En Nog dikwijls zien zij om, herdenken hen en weenen;  
 Re Bezorgen Barends schrift in d'aangewezen top,  
 En geven zich aan God en aan de golven op.

Vaar wel, rampzalig oord, misdeeld van elken zegen!  
 Ve Geen voet betreed uw boom, geen adem waai u tegen!  
 De Blijf onbezocht en woest en afgescheurd van de aard...  
 Sk Vaar wel, ongestuurd oord, door Heemskerks ramp vermaard!  
 De  
 Re  
 Re De bange togt ving aan, van de ongehoordste ellenden,  
 De Van nood en dood verzeld. Onzeker waar zij 't wenden,

Onwis van elke streck, en pad noch afstand wijs,  
 Vervoeren zij hun boot langs 't onafmeetbaar ijs.  
 Wat schouwspel staren ze aan! wat onafzienbre rotsfen  
 En woestenijen langs van opgeschoven schotfen!  
 Wat schrikkelijk geknars, geratel en gekraak  
 Van hortend ijs op ijs, verdoofd gehoor en spraak!  
 Gevaarten schaven langs elkander, kruijen, vijslen  
 En staaplen zich opeen, of borsfen en verbrijlslen,  
 En plompen peilloos diep in 't holst der kolken neêr,  
 En borsfen elders op, en brijlslen elders weêr.  
 Wat warklomp der natuur! wat bergen en wat dalen,  
 Gebrokkeld en vermengd, die langs den afgrond dwalen!  
 Wat ordeloos gewoel, dat rondom gonst en druicht,  
 Waar rob en walrus, haai en waterdog in huist!  
 Ginds houdt die bajert op; ginds klimmen vergezigten  
 Van zuilen uit de zee, en trotsehe praalgestichten;  
 Paleizen, hoven, kerk en toren, vest en wal  
 Staan op den vloed gebouwd uit schitterend kristal.  
 Verbeelding put zich uit in duizend schilderigen:  
 Daar hevelt Katwijks duin, ginds glinstert Scheveningen,  
 Hier schemert Utrechts dom, daar heft zich Haarlems trans;  
 Ginds is het de IJstad zelf met elke poort en schans!  
 Verbazend grootsch tooneel, hoe schriklijk voor hen allen,  
 Die schuren met hun boot langs de ondoordringbre wallen;  
 Die dolende, in hun angst, waar 't goed geluk hen leidt,  
 Rondtasten naar een pad in deze onmeetlijkheid!

Geen

Geen loods berigt hun 't spoor naar onbevrozen kusten;  
 Geen bakken wenkt hen aan; geen luwte, waar zij rusten.  
 't Is of geheel natuur, ontledigd en ontzield,  
 Zich tot een ijsklomp stremde en enkel hen behield.  
 Nog menig blijft er na, en op een sneeuwhoop sterven,  
 Of wordt des roofdiers prooi. Na dag en nacht te zwerven,  
 Na noeden zonder tal en angsten zonder maat,  
 Bruist de open zee hen aan, die hol en aaklig staat.  
 Toch steken zij haar in, en geven aan de baren  
 Hun rauken bodem prijs, onkundig waar zij varen,  
 En zwalpen om en rond en voor- en rugwaarts heen:  
 Zoo gaat het dag en nacht en weken lang aan een.  
 Elke ochtend, die verrijst, doet weêr de hoop ontwaken,  
 Elke avond dreigt den dood. De rotsen, die zij naken,  
 Zijn onbewoond en dor. Toch stijgen ze op den top,  
 En zoeken lepelblad en mos en eijers op,  
 En dobbren verder; worstlen, slingren, en verdwalen  
 De witte zee in 't hart; bedolven duizend malen,  
 Verrezen duizend keer. De golfslag drijft hen voort  
 Naar Laplands oever, dien zij naadren. De ochtend gloort,  
 Die dag is helder, damp noch nevel dekt de stroomen:  
 Zij zien in 't rond... zij gillen 't uit! zij zien de zoomen!  
 Zij zien een mast, een schip, dat zeilrêc ligt aan 't strand;  
 Zij zien een vlag... o God! de vlag van 't vaderland!...  
 De blijdschap schokt hen, overstelpt hen! roer en spanen  
 Besterven in hun vuist; hun oog schiet vol van tranen!

Zij zien hun wimpel weêr, hun leus langs elke zee,  
 Aan gindsche steng gehecht, mischien op Tesseis red!...  
 Zij roeijen nader, half verbijsterd, half verzonken  
 In droom en gisfing; roepen, juichen, vreugdedronken,  
 En komen 't schip op zij, en grijpen lijn en koord,  
 En palmen zich omhoog en zetten voer aan boord...  
 o Wonder, nooit gedacht! en vreugd na zoo veel smarte!  
 Daar ketent Rijk zijn makker Heemskerk weêr aan 't hartel  
 't Is Rijk, zijn makker zelf, bij d'aanvang van den togt  
 Gefmeten op dit strand, die hier een schuilplaats zocht,  
 En, nu de winter week en wegdreef van de baren,  
 't Herstelde zeil ontrolt om huiswaarts heen te varen,  
 En Heemskerks dood te gaan vermelden aan den Staat,  
 't Is Rijk, wiens kloppend hart aan Heemskerks harte staat!  
 De ontzetting en de vreugd verwarren luid hun kretên;  
 't Gejuil doorkruist de lucht; de ellenden zijn vergeten!  
 Matroos en scheepsvoogd, vriend en vreemde, knaap en man  
 Omarmen zich door een, zoo teêr de blijdschap kan.  
 Zij winden de ankers op met dubbel rappe handen;  
 Zij vliegen voor den wind naar de aangebeden stranden;  
 Het deerniswaard verhaal van achttien maanden leeds  
 Kort hun de t'huisreis op. De duinen blaauwen reeds,  
 De wal komt nader; 't land verrijst met dom en toren;  
 Het dek is vol; het woelend bootsvolk dringt naar voren;  
 Het anker valt; de sloep snelt heen; zij roeijen aan,  
 En kussen 't heilig strand, tot suikkens aangedaan.

( Verbaasd ontvangt de reê de dierbre zwervelingen;  
 ( Het welkom haalt hen in, zoo ver hun schreden dringen;  
 't Gewoel omfingelt en vertraagt hen. Jong en oud  
 ; Schalt hun volharding uit en 't wonderbaar behoud.  
 1 't Erkentlijk vaderland, door liefde en vreugd gedreven,  
 ( Neemt weêr zijn kindren op, die uit den dood herleven,  
 1 Vergeldt hen, juicht hun toe, strooit lauwrên voor hen heen,  
 1 En rekt d'uitslag niet, maar telt het doel alleen.

---